

5. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számrejtvény: Megy a juhász számaron, földig ér a lába. — **Számtani kérdés:** 240. — **Földrajzi kérdés:** Mont-Saint-Jean. — **Képrejtvény:** Első a becsület.

Helyesen fejtették meg: A. Csorba Tivadar, György Pál, Kuzma Albert, Schletter Ö., Kalenda Lóránd, Günther Tivadar, Eckerdt Elek, Kossuth Károly, Kelen László, Horvát László, Birman Adolf, Simkó Oszkár, Veres László, Ferderber Artur, Mattanovich Csaba, Török István, Schweitzer Oszkár, ifj. Issekutz Aurél, Messer Lajos, Panncz L., Kalisch fivérek, Bartha Zsolt, Bazilly Mihály, Nord Frigyes.

A kifizetett könyvjutalmat (Cooper J.: Bőrharisnya) Birman Adolf vágújhelyi előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

M. D. A tárgy nem alkalmas a feldolgozásra. Több ismeret kell hozzá. — **H. D.** (Budapest). 1. Negyven nap. Vegye elő a naptárt és számlálja meg. — **Dárius kincse.** A világ leggazdagabb embereit nem tartjuk számon, talán azért nem, mert a gazdagságot nem érdemnek, hanem szerencsének tekintjük. Szegény ember lényegesen több van, mint gazdag. — **Könyvbarát.** Megjelent a Franklin-Társulatnál, ára füzve 4 kor., kötve 5 kor. — **Kíváncsi.** Még három számon át fog tartani, azután kezdjük meg Verne «Világ ura» című érdekes regényét. Örvendünk, hogy a «Tanulók Lapja»-t annyira megszerette. — **Cz. D.** 1. Római katolikus. 2. Allandóan Budapesten lakik. 3. Május 25-ig kell folyamodni. — **Érdeklődő.** Délután 3–5 óra között. Szívesen látjuk. — **K. Gy.** (Balassa-Gyarmat). 1. Az utca szó a szláv *ulica*-ból származik. A látszat szerint ennek a szónak az *út*-tal van valami kapcsolata, de aki ebből akarja megmagyarázni, az nagyot téved. A *c* és *cz* harcának manapság már utolsó viaskodását, összecsapását látjuk; ebből a küzdelemből a *c* került ki győztesként. Az új helyesírás a *c*-t ajánlja. 3. Simonyi Zsigmond: «A magyar nyelv» című könyve ezekre a kérdésekre részletes felvilágosítást ad. — **B. Gy.** (Arad). A kiadóhivatal már elküldte azokat a számokat. — **H. L.** (Brassó). Leveletet átadtuk a kiadóhivatalnak. — **Gy. A.** (Budapest). Lapodat bizonyára Felekiékhez vitték fel; a kiborodónak különben megmondottuk, hogy máskor ne tévesszen össze benneteket. — **B. O.** (Budapest). Címetet kijavítottuk. — **J. L.** (Hódmező-Vásárhely). 1. Azt a könyvet nem ismerjük s így ítéletet sem mondhatunk róla. 2. Rupp Kornél 100 magyar dolgozat; ára 4 kor. Megrendelhető Budapesten Hangos Antalnál (Kalvin-tér). 3. A német irodalom legjelesebb termékeinek tartalmi kivonatát megtalálhatja Kummer-Steiphel: «Geschichte der deutscher Litteratur» c. könyvében. 4. Egy előfizetőknek szívességet tesz, ha megírja annak a könyvnek a címét, mely a világírodalom jelesebb szindarabjairól szól. — **B. M.** (Szeged). Rejtvényeid mind beváltak. Küldj földrajzi és történeti kérdéseket. — **Halász testvérek** (Budapest) és **K. L.** (Nagy-Kálló). A rejtvénymegfejtéseket később küldtél be. — **Sch. O.** (Losonc). A közlésre beküldött rejtvények száma igen nagy; így bajosan mondhatjuk meg, hogy mikor közöljük a kérdéseket. — **S. O.** (Érsekújvár). Leveletet átadtuk a kiadóhivatalnak; az majd teljesíti kívánságodat. — **K. L.** 1. Kisújszállason ág. h. ev. főgimnázium van. 2. Shakespeare *Coriolanus*-át Petőfi fordította le. — **H. L.** (B. Szent-Lőrinc). Verne Gyula összes műveit a Franklin-Társulat adta ki; ott megrendelheti azt a regényt is. — **T. J.** (Temesvár). 1. S. L. egy német tudományos folyóirat belső dolgozójtársa. 2. VII., Damjanich-utca. 3. Egy rejtvény megfejtése is elegendő. — **E. E.** (Nyíregyháza). A kiadóhivatal már elküldte azt a számot; reméljük, megkaptad. — **K. S.** (Arad). Kőlcsey Remeténének forrása Bürger *Bruder Graurock und die Pilgerin*

című verse; Kőlcsey életét többen is megírták; a legfőbb munkái, melyek részletesen tárgyalják életét és költészetét, a következők: *Vajda Viktor*: Kőlcsey Ferenc, *Jamesó Benedek*: Kőlcsey élete. A legújabb *Angyal Dávid* tanulmánya, mely a Budapesti Szemle 1903. évi folyamában jelent meg. Rövidítve a *Remekírók* Kőlcsey-kötetében is megtalálhatod e szép tanulmányt. — **K. fivérek.** Rejtvényeiteket nem közöljük. — **U. P.** (Acsa). 1. Schiller 48 éves korában halt meg. 2. Csehországban is járt, hol Wallenstein trilógiájához és a harmincéves háború történetének megírásához gyűjtött adatokat.

Ne vegyetek mást, mint

Nemzeti rajzeszközt.

Kapható minden papir- és könyvkereskedésben. 10954

Vizsgai jutalomkönyvek.

KIS KÖNYVTAR.

Szerkesztő: **BENEDEK ELEK.**

Csinos piros, egészen vászonkötésű kiadás.

8–12 éves gyermekek számára.

Gyermekek és öregek. Csinos képpel. Csinos vászonkötésbe kötve 1 kor. 50 f.

Falusi történetek. Rövid elbeszélések a falusi életből. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 2 kor.

Mesék és történetek. Magyar írók meséi és rövid történetek. Számos képpel Csinos egész vászonkötésben 3 kor.

Otthon és idegenben. Tanulságos apró történetek az ifjúság számára. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 2 kor. 50 f.

Színművek és elbeszélések. Ifjúsági előadásra alkalmas színművek és elbeszélések. Számos képpel. 2 kor. 50 f.

Történeti elbeszélések. A magyar nemzet történetéből merített elbeszélések. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 3 kor.

Történetek az iskolából. Elbeszélések az iskolai életből. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 3 K.

Pogány magyarok és egyéb történetek. Történeti elbeszélések. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 2 kor.

Rajzok a diákeletről és egyéb történetek. Csinos egész vászonkötésben 1 kor. 50 f.

Baróthy Lenke és egyéb történetek. Elbeszélések. Számos képpel. Csinos vászonkötésben 3 kor.

Regék az északi tenger mellől és egyéb mesék. Számos képpel. Csinos egész vászonkötésben 2 kor.

Kapatható **LAMPEL R. könyvkereskedése**

(**WODIANER F. és FIAI**) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrásy ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

REGULY ANTAL ÉLETE.

Az ifjúság számára írta Jancsó Benedek. 8

A svéd nyelv sokban hasonlít a némethez s Regulynak, ki jól tudott németül, nem került valami nagy fáradságába németül megtanulnia. Három-négy hónap alatt egész folyékonyan beszélt svédül. A finn nyelvben az ifjú Castrén volt a tanítója. De csakhamar meggyőződött, hogy a finn nyelv elsajátításának nem helyes útját választotta s hogyha meg is tanult Castréntől finnül, az csak a finn irodalom s a finn nyelvvel társaság nyelve lesz csupán, de nem az az igazi finn nyelv, melyben a finn nép lelke, gondolat- és érzélemléte nyer valódi és igaz kifejezést.

Nem sokat habozott, hanem 1840 március 11-én egy Schilt nevű fiatal orvos társaságában útra kelt, hogy annak a finn fővárostól éjszak felé 300 versztnyire (orosz mértföld) fekvő Lamma-saho nevű birtokára utazzék és ott valamelyik jobb módú paraszt házában szállást fogadva, a nép ajkáról tanulja meg a finn nyelvet. Lamma-sahoban egy Jundunen nevű finn paraszt házában szállt meg, hol finn szónál mást nem hallott. Lammasaho falu volt ugyan, de csak finn értelemben. Egy ilyen finn falu nem áll többől, mint 15–20 család lakásából s ezek a lakások is jókora távolságban esnek egymástól, mint akárcsak a mi alföldi tanyaik.

A finn paraszt nem épít nagy házat, mint a miénk, hanem több apró egyszobás házikót. Gyakran egy finn parasztgazda telkén 20 ilyen kis házikó is áll. Regulynak is Jundunen tanyáján lakószobául egy ilyen kunyhót jelölt ki.

Jundunen nagyon értelmes, sőt írni és olvasni tudó finn paraszt volt. Jártas volt a népkölté-

szetben is, tudott tömérdek népdalt, balladát, regét, mesét, melyek közül számosat tollba mondott Regulynak, ki azokat leírta s homályosabb helyeiket Jundunennel megmagyaráztatta. A finn nyelvben, melyben Helsingforsban könyvek se-

FINN NÉPVISELET.

gítségével oly nehezen haladt elő, itt bámulatos előhaladást tett, úgy, hogy alig lakott három hónapig Jundunen tanyáján, már is folyékonyan beszélt finnül. Előhaladása még magát gazdáját is meglepte.

A nyelv mellett megismerkedett a nép szokásaival, élete módjával és költészetével is. Különösen sok gyönyörűséget talált a szép finn nép-

dalokban. Ezek közül többet lejegyzett, sőt egy-kettőt fordításban haza is küldött, hogy lássák, milyenek azok a finn népdalok. E finn népköltészet termékek legnagyobb részét most már nyomtatásban is olvashatjuk, mert ezeket is összegyűjtötte a finnek híres népeposzának, a «Kalevala»-nak kiadója, Lönnrot Ilyés, még pedig abban az évben (1840), amelynek korai tavaszát Reguly Jundunen tanyáján töltötte.

Vasárnaponként elment a családtagokkal a templomba. Templom csak az egyházkerület székhelyén, Laukasban volt. Az olyan 20—30

FINN HALÁSZ.

házas faluban, mint Lammasaho, természetesen nincs templom, hanem 15—20 ilyen falunak van csak egy temploma valamelyik középpontibb fekvésű faluban, amelyről aztán a kerületet is elnevezik. Vasár- és ünnepnapokon korán talpon van a család minden tagja. A legények befognak a szánkóba s egy pár órát szánkázás után megérkeznek a templomhoz, hol ily alkalmakkor rendszeren egy kis vásár is esik. Az isteni szolgálat után megfordítják a szánakat s egy-két órát gyors repülés után ismét otthon vannak. Ilyenkor aztán jól esik az ebéd a templomozó finn családnak.

A finn ebéd, még a vasárnapi sem valami pompás. Az alföldi magyar paraszt bizony nem

is igen találna még hétköznapra valónak sem. Rendszeren beszózott hering, sült vagy főtt burgonya, aludttej, rozs- vagy árpadara kása a finn paraszt ebédje s melléje kemény rozskenyér keverve jó bőven árpaliszttal, vagy ha a termés nem volt kielégítő, vegyítve fenyőfakéreg meg fehér moha-gyökér lisztjével is. De ez a kenyér sem frissen sült, mert ott az a szokás, hogy egyszerre három-négy hónapra való kenyeret sütnek karika alakra s azokat aztán szépen sorjában felfüggesztik egy rúdra, mely a szoba egyik sarkától a másikig húzódik és csak akkor sütnék megint 3—4 hónapra, mikor az utolsó likas kenyér is lekerült a rúdról. Vasárnapokon és ünnepeken néha kerül egy kis disznóhús is az asztalra, amelyről ilyenkor soha sem szabad hiányozni a legnemzetibb finn paraszt-ételnek: a talkkunának, mely semmi egyéb, mint aludttejbe áztatott rozs- vagy árpadara.

Délután aztán leány s legény társasjátékot játszik. *Gyűrűsdit*, mely hasonlít a nálunk is ismeretes gyűrűsdi játékhoz. *Szembekötösdit*, amely olyan, mint a mi szembekötösdit játékunk. *Özvegyesdit*, melyet úgy játszanak, hogy minden legény felkér egy leányt, mintha csak táncra hívná. A párok egymás háta mögé állanak s csak egy leány vagy legény marad pár nélkül: az *özvegy*. Ez aztán a párok elé áll s elkiáltja magát: Utolsó pár indulj! Erre a leghátulsó pár előre szalad, a legény a bal, a leány a jobb kéz felől s az özvegy most azon igyekszik, hogy ha ő legény, a leányt, ha pedig leány, akkor a legényt fogja meg, mielőtt újra összefogózkodhattak volna. Ha ez sikerül, akkor az elfogott az ő párja lesz s a másik marad özvegy, vagy ha nem sikerül, továbbra is ő lesz az özvegy.

Ha az idő egy kissé enyhébb, kimennek a rétre s ott aztán játszanak *tűzkölesönzést* vagy *medvejátskát*. Ez utóbbi játékban hat karót vernek le a földbe, még pedig ötöt körben, a hatodikat a középre. A karók 10—15 lépésnyire vannak egymástól s mindenikbe egy legény vagy leány fogózik, aki a középső karónál áll, az a medve. A körben állók most elkezdnek egyik karótól a másikhoz futni, mire a medve nekik ront s ha sikerül egyet elfogni közülök, mielőtt a másik a karóhoz ért, hát az lesz helyette a medve.

De akármilyen jól érezte is magát egyszerű,

de becsületes finn paraszt környezetében, mégis sokszor gondolt elhagyott szép hazájára, kedves szülőire, testvéreire és barátaira. Levelei, melyeket Lammasaho csendes kunyhójából írogatott, vidám meglegedésről tesznek ugyan tanúságot, de a szülőföld után való erős sóvárgásról is.

Lassankint engedni kezdett a kemény éjszakai tél is. A mező levette hóbundáját; a patakok és tavak megszabadultak kemény jégpáncéljaiktól; a mező kiszökött s úgy június elején kezd a nyírfaliget is megzendülni a madárdaltól. A zöldelő réten megcsendül a legelésző tehének kolompja s Reguly kimegy a rétre s ott szóba áll az öreg *Majsi*-val, ki olyan szép regét tud mondani az ezüst holdról, mely szerelmes a fényes tóba, vagy vidám beszélgetésbe kezd a szép finn pásztorleánnyal, *Muonioniská*-val, aki olyan szép dalt tud énekelni kedveséről, mint akármelyik bakonyalji magyar kis lány:

Hej, aranyom, ha itt járna,
Kedves kincsem erre szállna;
Megismerném őt jöttéről,
Kitalálnám a léptéről,
Volna bár még egy versztnyire,
Ha mindjárt még két ennyire.
Ki eléje, mint kőd mennék,
Szabadba, mint fűz szélednék,
Úgy pattannék, mint a szikra,
Mint lobogó tűznek lángja,
Egyenesen felé futnék,
A szájára csókot nyomnék!

Igen, van e zord földnek is tavasza; igaz, hogy rövid, de szépségében versenyezik bármelyik délibb országgal tavaszával.

(Folytatása következik.)

TANÁCS.

Hol az anya gond varázsát,
A szívek melegét érzed,
El ne hagyd az édes otthon,
El ne hagyd a puha fészket!

A dicsőség nem melegít,
Hívság a fény, hazug a vágy,
Meggzagatja lelked hitét,
S szivtelenül magadra hágy.

Egy érzés csak, ami igaz,
Mikor az elhagyott házra
Fájó, nehéz sejtellemmel
Visszanézel utóljára.

És ha akkor nem érted meg,
Amit a szív sejtve érez,
Elsodor az élet árja,
S soha többé nem érsz révhez.

S honnan vándorútra keltél,
Elfáradva, összetörve,
Vezekelő nedves szemmel
Borúlsz majd le a küszöbre.

Ábrahám Ernő.

CSOKONAI EMLÉKEZETE.*

Színjáték. Irta Oláh Gábor.

Személyek:

Elnök. Senior. Iródeák. Advokátus. Orator. Poeta. Krónikás. Theologus deák. Jurátus deák. Első felavatandó. Második felavatandó. Órálló. Fuvolás.

Történik a XIX. század elején, Debrecenben.

Szín: Boltozatos ódon pincetere. Balra bejárat. Szemkőzt a falon Csokonai deákfestette arcképe. A terem közepén hosszú asztal, feketével beterítve. Félhomály. Az asztal mellett 13 szék. A függöny felgördültek távoli énekszó, mindig közeledve:

Kar:

Múlik mint az árnyék ez az élet,
Észre sem vesszük, hogy semmivé lett.
Hej bizony esztelen, aki búsul, midőn
Örömök közt mulathat és vigadhat.
Észre sem is veszi: elszuhan élete,
Elenyészik, mint az őszi pára kőd.
Meggzaporodik ez az életfonál
A kotyogó kebelű kancsónál.
Jöjjetek ide szaporán ti azért,
Kikbe szívetek az örömhöz ért.
Fogj nosza kulacsokat,
Tölts tele finakokat,
A fekete bajokat
Öntsük le.

IRÓDEÁK (bekukkan): Jöhettek! (Elnök. senior, iródeák, advokátus, orator, poeta, krónikás, theologus, jurátus, fuvolás besereglenek. Az órálló kint marad az ajtófélen. Miközben letelepülnek.)

Kar:

Kardunk kicsorbázott,
Zsinórunk leázott,
Széllel bélelt köpönyegünk
Egészen télen fázott.

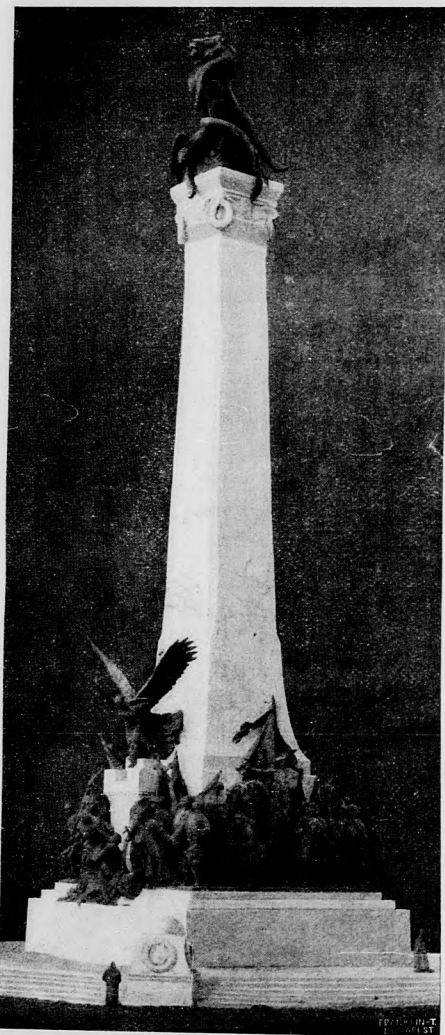
Még sincs pajtás, még sincs
Hét országban párunk,
Mégis híres Debrecenben
Nagy büszkén páváznak.

(Dal végeztével mind a helyén ül. Jobb asztalvégen az elnök, balvégen az iródeák; ez utóbbi előtt nagy könyv: a csittvári krónika. Egy deák koponyát tesz az asztalra, kétfelől mellé gyertyát, amelyet a hozott deáktűzoltó-lámpásról gyújtanak meg. A poeta nyaká-

* Előadták a Csokonai halálának 100 éves évfordulóján, 1905 január 28-án, a debreceni kollégium énektérképében.

ban csikóbőrös kulacs; leakasztja s asztalfőre teszi. Mind poharat teremtenek elő a tóga ráncaiból. Ez alatt:)

ELNÖK: Fratres conscripti! Oratores, cantores, iuris consulti, acrobatae, philantropi et Dei gratia domini! Semmik — akiből minden lehet: dicsőség tinétek!

RÓMA ÉS GERSTER SZABADSÁG-SZOBOR PÁLYAMŰVE.

MIND: Ad rem!

ELNÖK: A rector magnificus fekete kutyája éjjelenként halálvonítással ugat a holdra, tehát földrengést érez. A gallusok új napot hoztak új egekre; az új nap sugára Pannoniára is vetett fényt s a látók megvakultanak tőle, a vakok pedig megvilágosodának. A pannoniái légiók zöld erdő harmatján áztatták piros eszímájokat, mi-

kor piros vérről már eleget harmatoztak. Támadnak újabb korokban jósok; de a Krisztus útját egyengető Keresztelő Jánosok feje porba hullott!

IRÓDEÁK: Abból nő ki a szabadság fája!

ELNÖK: Csittvárban fegyverkeznek fekete vitézek —

MIND (riadalommal): Ad gloriam Hungariae!

ELNÖK (hevülettel): És a kövek hiába beszélnek és a falak hiába hallgatóznak, árulás hiába lapang közöttünk: a hajnalhasadás rettenetes vitézei kardot köszörülnek szellemi csatára!

MIND (csatakiáltással): Evan Mars! Evoe!

ELNÖK (felugrik): Barátaim! Itt az idő teljessége! A nemzet lelke elszállt a testből és a tetemre dőghollók gyülekeznek. Keresztrefeszítő idők támadnak. Azért tüzet tüzzel oltó köztársaságunk jelszavával kiáltom: Et iam nunc ad arma! Et iam nunc ad arma!

MIND (asztaldöngéssel): Ad arma! Ad arma!

ELNÖK: Coniuramus! (Mind feláll.) Esküszünk a tűzben, vízben, levegőben országló erős Zebaoth Atyaistenre, egyiptomiakat tiz csapással verő Jehovára, eleinket Pannoniában vezérlő Hadak Urára: mi, a hajnalhasadás vitézei, felövezzük kardunkat és a vaksággal, álnoksággal, hazát megtagadással döntő perbe szállunk! Coniurate!

MIND: Coniuramus!

ELNÖK: Halld meg szónkat, szótmeghalló nagy Isten! És úgy segíts, ahogy megálljuk azt! Amen.

MIND: Amen. (Leülnek.)

SENIOR (fentállva): Emlékezzünk régiekről. Emlékezzünk eltemetett lelkekről. Emlékezzünk a vitézek Vitézéről. Emlékezzünk erős várunk Mihály arkangyaláról. Emlékezzünk a tudás páncéljával övezett ifjúról, a költészet koronájával koronázott apostolról, igazság szószólójáról, álnokság martalékaról, a mi örök büszkeségünkről, nyomorúságot vállain hordó vértanúnkra, a nagy hajnal első követjéről, deákok deákjáról: Csokonai Vitéz Mihályról! (Mind fölemelkednek.) Erős szellem: jelenj meg! Jelenj meg! Tüzes nyelvek kettős lángjával szenteld meg kis csapatodat! Te paizsodat felragadtuk, te elleneiddel harcra szállunk. Dicsőség a Múltatlatlanoknak.

MIND: Dicsőség. (Leülnek.)

IRÓDEÁK (kinyitja a krónikát): A világ előre rohanó szekerének kerekét meg akarták kötni sok bolondok. A kutya csahol a szágüldő kerékre, mert nem éri utól. De, akikben lélek él: szárnyuk

van, mint a madaraknak és szállanak, mint a sasok! Halljátok, magyarok! (Olvas.)

«Mit késtek? Termékeny bennetek az elme, Forr szívetekben a dicsőség szerelme. A durvaság ellen közös kötést fonjunk, Atlástól Pontusig örök sáncot vonjunk. Vitéz lángotokat jobbra fordítsátok, S a békesség édes hasznát munkáljátok!»

SENIOR (elgondolkozva): Marosvásárhelyi gondolatok...

a Tisza-Duna táját! S az egek tisztébe nem avatkozhatunk, mert ez istenkáromlás —

IRÓDEÁK: Eh, theologus ész! Dogmákba füllad! fogni! Ez nagyobb gondolat, mint te fel tudnád

SENIOR: Fiúk, ez nem jóra visz —

THEOLOGUS: Törüljétek, vagy én rögtön kilépek.

ADVOCATUS: Gyöngé lélek! Mit remegsz?

IRÓDEÁK: Soha sem érzett velünk együtt!

MIND: Árulás!

ELNÖK: Becsülöm, Koppány, hitedhez való

RÓMA ÉS GERSTER KOSSUTH-SZOBOR PÁLYAMŰVE.

IRÓDEÁK (folytatva):

«Mi is emelhet fel egy halandót jobban, Mintha az emberség tűzétől fellobban, S úgy nézvé a földet, mint azonegy tanyát, És a természetet, mint egy közös anyát, Az emberiségnek sorsán gondolkozik, S az egek tisztébe beléavatkozik...»

THEOLOGUS (felugrik): Megálljatok! — Ez pantheizmus! Ez kozmopolitizmus! Bár Csokonai írta, nem szól az én magyar lelkemhez! Ezt törüljétek ki a krónikából!

MIND: Nem lehet! Nem szabad!

THEOLOGUS: Mi egy hazát ismerünk e földön:

hűséged, hazád mellett megállásod. De itt ne keress kákán csomót. Ez nem kozmopolitizmus, hanem világszabadság! Vitéz volt első hirdetője, majd támadnak követő apostolai. Nyugodjatok meg. Ne a betűt nézzük, ami öl, hanem a szellemet, ami megvilágosít.

MIND: Recte, bene!

THEOLOGUS: Ám ti lássátok. (Leül.)

IRÓDEÁK: Folytatom:

«Sok bolond kiadja utolsó filléréit, S letézi a mennynek árendáját, bérét, Hogy mikor az oltárt építik számodra, Kecskeszórt vihessen ő is oltárodra.

... Siess, késő század! Jövel ó boldog kor!
 Én ugyan lelketlen por leszek már akkor...
 Eloszolnak a szent és panaszos hangok,
 Boldogító ércéé válnak a harangok,
 Azzal sok száz embertárson segítenek,
 Amin most egy cifra tornyot építenek.»

THEOLOGUS (felugrik): Theologusok! Aki ezt alá-
 írja közületek: istentagadó! Ezt nem Csokonai
 írta —

MIND: De ő írta!

THEOLOGUS: Vagy ha ő írta: nem jól írta!

MIND: De jól írta!

ISTÓK, PAPP ÉS SZABOLCS SZABADSÁG-SZOBOR PÁLYAMŰVE.

THEOLOGUS: Kalmárság azt mondani, hogy
 inkább pénzzé váljék az Isten házának harangja,
 mintsem hívőket hívogató érc maradjon. Elnök!
 Ha seregünket ilyen csapásra viszed: egyessé-
 günk megbomlott! Én nem állok közétek!

MIND: Excommunicálandó! Venditor! Pro-
 ditor!

Elnök: Békével, barátaim!

THEOLOGUS: A lánc, mely hozzátok kötött, el-
 szakadt. Nem én akartam így. Kilépek a társa-
 ságból. Nem leszek ártásokra, de azért — vi-
 gyázzatok! (Elsiet.)

ADVOCATUS: Útilapút a talpára!

Elnök (felállva): Az egyakarát megbomlott. Pár-
 tosság átka szállt közénk. Örkdjünk, fiúk, mert
 rosszat sejtek. Ki tudja, talán ez is csahos volt.
 A magisterek, tudjátok, ellenünk!

ÓRÁLLÓ (gerundiummal betoppan): Homines novi ante
 portas! Cavete!

MIND: Árulás! (Nagy mozgás.)

Elnök: Signum occultandum! (A koponyát, króni-
 kát elrejtik a tógába.) Kik azok?

ÓRÁLLÓ: Nem tudom; arcuk beburkolva. Ké-
 mek lehetek.

MIND: Hátha fekete barátok?

ÓRÁLLÓ: Beocsássam őket?

Elnök: Be. (Óráló el.) Fiúk, viseljétek magato-
 kat úgy, hogy ezek az árgusszeműek verembe
 essenek. Semmi szurkolás! Ad notam!

Kar:

Csinom Palkó, Csinom Jankó,
 Csontos kalabérom,
 Szép selymes lódingom,
 Dalí pár pistolyom.
 Nosza rajta, jó katonák,
 Ígyunk egészséggel!
 Menjen táncba kiki köztünk
 Az ő jegyesével.

(Nóta alatt belép két elburkolt alak. Megállnak
 mereven. A fiúk pajkoskodva, inceslegve integetnek
 feléjük boros poharukkal.)

Elnök: Kulacsot, fiúk, e két árva jövevény-
 nek! Lépjetek közelebb. Igyatok borunkból,
 egyetek kenyérünköl! — Kik vagytok?

ELSŐ FELAVATANDÓ: A napnak emberei va-
 gyunk. Keletről jövünk.

Elnök: Igen. Hát — hajnallik-e már?

ELSŐ FELAVATANDÓ: Most kezd hasadni keleten.

MIND (örömmel): Jó barátok?

MÁSODIK FELAVATANDÓ: Azok. Hozzátok jöttünk,
 hajnalhasadás vitézei. Szerződünk vételek.

Elnök: Igaz szót szölotok?

ELSŐ FELAVATANDÓ: Kétszer igazat. Az Isten e
 gyülekezet álmódott céljával, ha elsül és igaz, jó.

Elnök: Nem álmódott cél, elsül és igaz, jó.

ELSŐ FELAVATANDÓ: Akkor avassatok fel ben-
 nünket közétek.

Elnök: Először esküdjétek a háromszor szent
 Jehova nevére, a Szentlélek erejére, hogy amit
 láttok és hallotok, bennetek marad!

MINDKETTEN: Esküszünk!

Elnök: Iródeák! Mondjad az avató szavakat.

IRÓDEÁK: (humoros méltósággal): Humanissimi gla-
 diatores, oratores, cantores et calefactores! Jöve
 hozzánk két jövevény, magunkfajta szegény le-
 gény. Szót és lelket cserél vélünk; vérünk vére,
 élte élünk. Accipite benevolenter!

MIND: Accipinus.

ADVOCATUS (nagy brachiummal): Hohó! Megálljunk!
 Quantae species? Cerebrum non habentes! Ego
 sum advocatus diaboli — contradico! Mit tud-
 nak ezek! Ex nihilo nihil! Ergo audiamus. Rogo,
 humanissimi et ceterae-ceterarum, dicite mihi:
 ki a magyarnak legádázabb ellensége? (Szünet.
 Mind feszült várakozással tekint a két jövevényre.)

MINDKETTEN: A magyar.

MIND (morajjal): Recte! Bene!

ADVOCATUS: Na, na! Aequo animo, milites

ad finem supremum aetatis hominum! (Mind üd-
 vözik a két új társat.)

Elnök: Egyet vesztettünk, kettőt nyertünk!
 Bibamus!

SENIOR (poharat ragadva). Ez a pohár bújdo-
 sik —

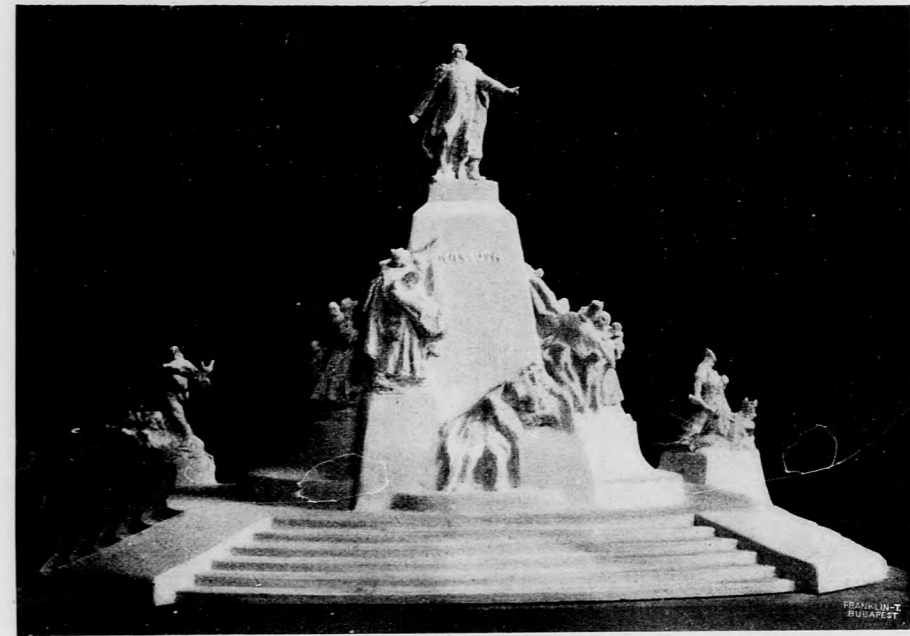
MIND (unisono): Éljen a barátság!

SENIOR: Kézről-kézre adatik —

MIND: Éljen a barátság!

Éljen, éljen, éljen a —

Éljen a barátság! (Isznak.)

HORVAI ÉS SZAMOVSZKY KOSSUTH-SZOBOR PÁLYAMŰVE.

Aurorae! Porro tractatur. — Milyen korszak ez
 a mi korszakunk, candidati? (Szünet.)

MINDKETTEN: Halottjáró korszak.

MIND (élénken): Eminenter! Rectissime!

ADVOCATUS: Hohó! Ne olyan erősen; hátra
 még az ultima ratio. — Hoc ita est. Sed nunc
 dicite mihi: kik a mi atyáink!

ELSŐ FELAVATANDÓ (erős meggyőződéssel): Akiknek
 feje porba hullott!

MIND (felugrálva, kitérő örömmel): Bravo! Eminenter!
 Excellenter!

ADVOCATUS: Silentium!

MIND: Halljuk!

ADVOCATUS: Dico et declaro, hogy két új ka-
 tonával gyarapult seregünk. Vivite, amici usque

ELSŐ FELAVATANDÓ: Fiúk! Ez a

Vinum est acre et generosum,
 Sed certe ebrietat bibosum!

MIND (kacag): Hahaha!

MÁSODIK FELAVATANDÓ:

Stupore plenus est animus tuus,
 Et ad novam portam es vitulus!

MIND: Ahhahaha!

Elnök (poharat magasra emelve): Evan Bacche!
 Evoe!

ADVOCATUS (szilaján): Bacche, evan! Evoe!

MIND: Evoe!

ADVOCATUS. Bacche, töltsd lelkünket bé!

(Vége következik.)

A SZOKÁSRÓL.

Ha friss kötélből kötöttetek hintát, a kötél nagyon merev még és alig enged a kis deszkának, amit beleakasztok, hogy ülhessek rajta. Ha egy darabig hintáltam rajta és le is veszem a deszkát, a kötél némileg megtartja azt a szögletes formát, amit megszokt. Az új ruhám frissen, vasaltan és egyenesen áll rajtam, de ez a vasaltság elmúlik a viselésben, a ruha felveszi a testemnek formáját, amit megszokott. Ha egy rugalmas drótot nagyon sokat hajlítatok ugyanazon a helyen, azzal a rugalmasság határát is elérhetem, ami annyit jelent, hogy a drót megszokta azt a hajlított állapotot és úgy marad. Az anyagnak tehát szokásai vannak, ezeket a szokásokat hívjuk természettörvényeknek. Mert mi ennek a szónak az értelme: szokás? Az, hogy valami mindig egyformán van, vagy történik. De a természettörvénynek sincsen más értelme, mint ez. Tehát szokás és törvény ugyanazt jelent a természetben. Annyi mégis a különbség, hogy a «törvény» szóval azt fejezzük ki, hogy az az illető esemény mindig így történt s nem tudjuk, hogyan szokta meg, hogy így történjék, a «szokás» szóval pedig éppen arra hivatkozunk, hogy a történésnek ez az egyformasága onnan származik, hogy sokszor *kell*t annak így végbemenie s most már *magától* is így megy végbe. Mint az anyagnak, úgy magunknak is adhatunk szokásokat. Mindenünk egy anyagdarab, aminek az az előnye van a többi anyagdarabok fölött, hogy gondolkozni tud s így a maga elhatározásából szerezhethet magának szokásokat. Amit sokszor teszünk, azt megszokjuk és könnyebben tesszük. Aki mindennap korcsmába megy és sokat iszik, az megszokja és majdnem kénytelen lesz már menni. Aki mindennap elvégzi a dolgát, az megszokja és nem tud másképp tenni. Akárcsak a drót, amit sokszor hajlítanak, megszokja és nagyon könnyen hajlik. Csakhogy a drót nem választhatja ki magának, hogy ő itt és itt, ilyen meg ilyen hajlottságot akar megszokni. Az ember azonban, ha valamilyen szokás megtetszik neki, elhatározhatja, hogy ő azt megszokja.

Aki lusta, az elhatározhatja, hogy megszokja a munkát. Aki hazudni szokott, elhatározhatja, hogy megszokja az igazmondást. És ha van ereje keresztülvinni az elhatározását, akkor sikerül is megszoknia. De ehhez erős akarat kell.

Két nagy angol tudós, lélekbúvár a következő

három szabályt adja azoknak, akik valami új szokást akarnak szerezni:

1. Tegyük olyan erős elhatározást, amilyenre csak képesek vagyunk és hívjuk ki a körülményeket magunk ellen, ha az elhatározással ellentétesen akarnánk cselekedni. Pl. lehetőleg mondjuk el sokaknak, amit elhatároztunk, hogy szégyenlenünk kelljen, ha meg nem tartjuk.

2. Semmi áron se engedjünk kivételt az új szokás alól, míg az gyökeret nem vert az életünkben. Pl. ha álmos ember koránkelést akar megszokni, semmiféle vacsorai meghívásnak ne engedjen, mert az esti fönmaradás azt eredményezné, hogy reggel újból nem tudna jókor felkelni. S egyetlen ilyen visszaesés tiszszerezen megnehezíti az új szokás folytatását. De minden újabb tett az új szokás értelmében erősíti annak megszilárdulását.

3. Ne mulasszunk el egyetlen alkalmat sem az új szokás gyakorlására. Ha pl. hazug ember az igazmondást akarja megszokni, ne használja fel a hallgatást, ha még általa a hazugságtól megmenekülne is. Nem szabad semlegesen viselkednie, hanem igenis kérdés nélkül is meg kell mondania az igazat.

Ilyen módon lehet új szokást szerezni, vagy régi rossz szokásról leszokni. Nagyon fontos, hogy ezt mindenki tudja, mert az emberek szokásai teszik boldogulásuk alapját, az ember egész jelleme tulajdonképp szokásainak összessége; s az egyes emberek jellemén s így szokásain épül fel az ország boldogulása. Ahol sok embernek az a szokása, hogy nem dolgozik, hanem lop, ott nincs vagyonbiztonság stb. stb., az egyes emberek teszik ki a közösséget, azok tulajdonságai a közösségnek a jólétét. —s.—l.

ABONYI LAJOS SZOBRA.

Ezelőtt hét évvel, április 28-án, a magyar elbeszélő- és drámairodalomnak egyik jeles tagja szállott sírba. Ez a szorgalmas munkás *Márton Ferenc*, írói nevén Abonyi Lajos. Élete javát Nagy-Abonyban töltötte; ott lakott a falu végén, a szolnoki úton, hol nem egyszer egész kis irodalmi társaság verődött össze, mikor pesti barátai meglátogatták. A falu népe is nagy tiszteletben tartotta a «tekintetes ur»-at s emléké azzal a szép szoborral örökítették meg, melyet mostanában lepleztek le Abonyban.

A leleplezésen ünnepi beszédet a bizottság elnöke, Lévay Mihály apátplébános, költő mon-

ABONYI LAJOS SZOBRA NAGY-ABONYRAN. — Jankovics Gyula szoborműve.

dott. Beszéde közben bontották szét a szobrot takaró vastag vásznat. A Kisfaludy-Társaság nevében Vargha Gyula, a társaság titkárja Abonyiról, mint a magyar élet kiváló leírójáról szólt meleg hangú beszédében. Ezután az egész gyülekezet Lévay Mihály alkalmi költeményét hall-

gatta végig, melyet Kiss Zsigmond szavalt. A város főjegyzője ezután a város nevében átvette a szobrot.

A Kisfaludy-Társaság kiadásában a télen fog-nak megjelenni Abonyi összegyűjtött munkái, mintegy húsz kötetben. A gyűjteményes kiadás előszavát Endrődi Sándor írja.

A mélszobor a legsikerültebbek közé tartozik. Jankovich Gyula az írónak érdekes arcát hűség-gel adta vissza.

A szobrot mai számunkban bemutatjuk olvasóinknak.

A Kossuth- és Szabadság-szobor-pályázat.

Képekkel.

A Budapesten felállítandó *Kossuth-szobor* pályázatának bíráló-bizottsága a múlt héten ült össze, hogy ítéletet mondjon arról, vajjon melyik pályázó művészt bizza meg a feladat kivitelével.

A pályázatra szép számmal jelentkeztek a művészek, de a bírálók, kik között a világhírű francia szobrász: *Bartholomé* is helyet foglalt, egyetlenegy olyan munkát sem találtak, mely a kivitelre érdemes volna. Több munkát azonban mégis megvételre ajánlott a bizottság. Ezek közül hármát mai számunkban be is mutatunk.

Róna—*Gerster* pályatervén Kossuth egy kö-zépüti kiemelkedő oszlopon látható, amint jobb kezével előre mutat s beszédet mond. Elöl és a szobormű hátsó oldalán allegorikus csoportok vannak, míg két oldalt oroszlán alakok akarják kifejezni a Kossuth által képviselt eszmekört s Kossuth történelmi jelentőségét.

Horvai—*Szamosovszky* pályatervén piramis-szerű oszlopon áll a főalak. Körülötte a csoportok sorakoznak, különféle jeleneteket ábrázolva. A búcsúzó honvéd, a piramis bemélyedésében egy nyugvó öreg honvéd stb., mind Kossuth történelmi alakjával vannak összhangzásban.

Azonkívül *Margó Popper* és *Hikisch* szép pályaművét is bemutatjuk olvasóinknak.

A Szabadság-szobor pályázatának is éppen olyan sorsa volt, mint a Kossuth-szoborénak. A díjat itt sem adták ki. A pályaművek közül kettőt szintén bemutatunk mai számunkban.

A *Róna* és *Gerster*-féle pályamű gerince a honvédek, kaszás parasztok csoportja, kik közt Kossuth lovagol. Elöl a haldokló Petőfi szaval, míg mellette a harcban elesettek fekszenek. A karsú oszlop tetején egy oroszlán, karmai alatt sárkány alakot tart, mintegy a zsarnokság letiprásának jelképeként.

Istók János pályaművének építészeti részét *Papp Gyula* és *Szabolcs Ferenc* műépítészek tervezték. Az alapon a lovon ülő Hungária látható egy honvéd és honleány kíséretében, békét és háborút jelképező oroszláncsoport, egy rokkant honvéd. A 13 rekeszre osztott korongalakú felső

építményen a 13 méces az aradi vértanúk emlékét jelképezi. Kossuth jobbán a felszabadított jobbágy, balján egy láncát széttépő alak, mellette Petőfi. Egy szomszédos csoportban Gábor Áronnak és Bemnek harangot ajánl föl egy fő-pap az ágyúk öntéséhez. Jókai a szabadsajtó első termékét mutatja be, majd egy harcba induló és otthonától búcsúzó férj zárja be a csoportozatot.

KISFALUDY LIPTHAY SÁNDOR.

A magyar mérnöki kar, nevezetesen a budapesti József-műegyetem ismét egyik kitűnőségét veszítette el a nemrég elhunyt *Kisfaludy Lipthay Sándorban*. Jeles tanár, kiváló mérnök szállott vele sírba.

A magyar közlekedésügy s főleg a vasút sokat köszönhet neki. Egészen új és rendszerbe foglalt alapokat teremtett a vasúti vágányok kapcsolásának számítására, ami előtte kűszált volt a világirodalom leghíresebb termékeiben is. Épp így a nagyobb terjedelmű építkezéseknél fontos és nagyon nehéz kérdést — a földmunkának leghelyesebb berendezését — ő fejtette meg legérthetőbb és legalkalmasabb módon. Tárgyának nem volt oly kis részlete, melyet szellemének nagy erejével át ne formált volna csak azért, hogy mentől könnyebben megértesse. Erről tanúskodnak munkái, melyek a magyar műszaki irodalom diszei közé tartoznak s melyekért szerzőjüket az Akadémia 1891-ben levelező, 1896-ban pedig rendes tagjává választotta.

Hatkötetes «Vasútépítéstan»-a mellett kisebb dolgozatai: «A keskenyvágányú vasútakról», «A vasútak jövedelmezőségének számíthatóságáról» kiválóan becses munkák. Behatóan ismertette egyik akadémiai felolvasásában gróf Széchenyi István műszaki alkotásait és megírta ugyancsak az Akadémia számára Hollán Ernő emlékezetét.

Nevezetes társadalmi munkássága az, hogy a mérnöki karnak ő emelte tekintélyét a doktori cím megszerzése által. Fáradozásának eredménye volt s 1901-ben már fel is avatták az első technikai doktort.

COPPERFIELD DÁVID

ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Irta Dickens Károly.

34

Az ifjúság számára átdolgozta Mikes Lajos.

Ágnes csakhamar fölállt atyja mellől; csöndesen a zongorához ment s eljátszott néhány régi dalt, amit oly gyakran elhallgattunk volt itt e helyen.

— Az a terve, hogy megint elutazik? — kérdezte Ágnes, mikor melléje álltam.

— Mit szól hozzá a hugoescám?

— Remélem, hogy itthon marad.

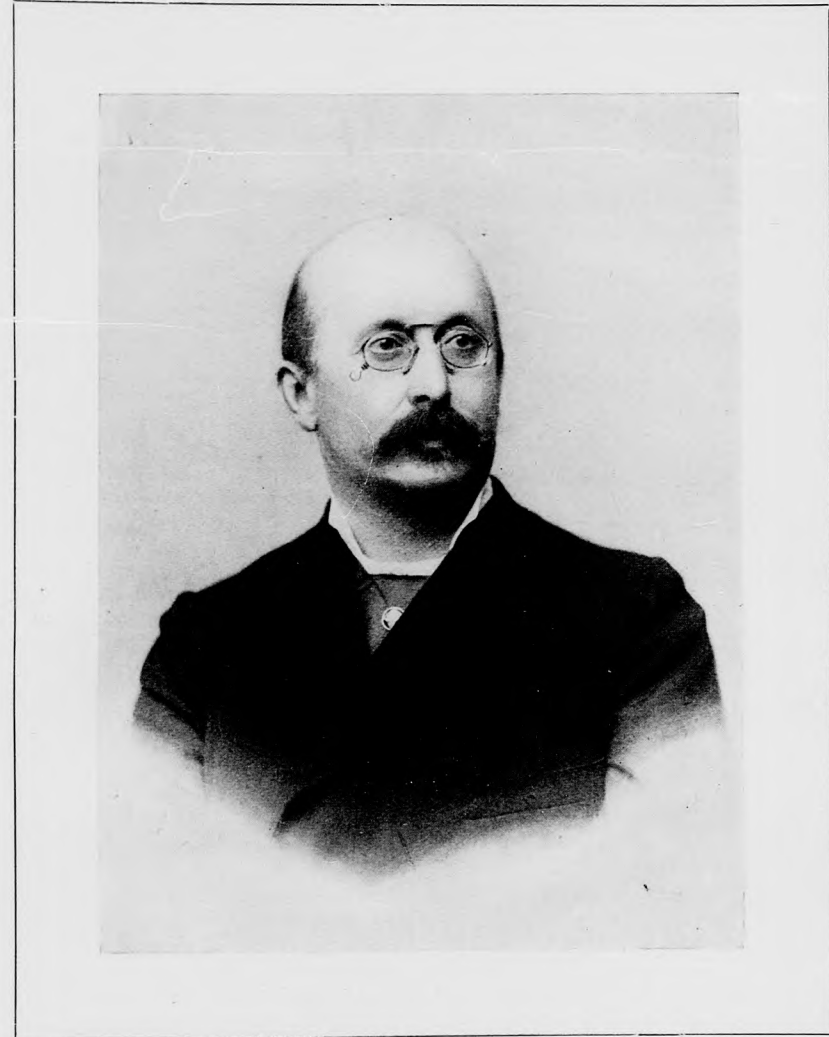
— Akkor hát nem is utazom el, Ágnes.

— Mivel megkérdezett, Trotwood, én azt hiszem, — szólt szeliden, — hogy nem szabad elutaznia. Növekvő hírneve és sikerei egyre nagyobb hatalmat biztosítanak magának arra,

halála óta. Emlékszik-e, Ágnes, mint jött le maga akkor hozzám kis szobácskánkba, s mint mutatott föl az ég felé?

— Óh, Trotwood! — felelt Ágnes és szemé könnybe lábadt, — azt a szeretetet, azt a bizalmat, azt a fiatalságot feledhetném-e!

— Ahogy akkor állt előttem, hugoescám, úgy

KISFALUDY LIPTHAY SÁNDOR.

hogy jót cselekedjek; s ha én nélkülözhetném is a bátyámat, — tekintete e közben rajtam pihent, — talán a kor nem nélkülözhetné.

— Ami vagyok, azzá maga tett engemet, Ágnes. Maga tudhatja legjobban.

— Hogy én tettem azzá, Trotwood?

— Maga, Ágnes! Drága leánykám! — szóltam én s föléje hajoltam. — Ma, mikor viszontláttuk egymást, szerettem volna mondani magának valamit, ami itt él gondolataimban Dóra

állt előttem, gyakran gondoltam magamban, azóta mindig. Mindig a magasba mutatva, Ágnes; mindig valami jobb felé vezetve engem; mindig magasabb célokra ösztökélve!

Ágnes csak a fejét rázta, s könnyein keresztül az a bánatosan szelid mosolygás sugárzott felém szeméből.

— S ezért oly hálát érzek maga iránt, Ágnes, annyira lekötelezettje vagyok, hogy nincs szó, amely kifejezhetné szívem ragaszkodását. Sze-

retném, ha tudná, de nem tudom, miképpen mondjam meg, hogy egész életemen át magához fogok föltekinteni s magának a vezetésére bízom magamat, úgy ahogy maga vezetett eddig is a sötétségben, amely elmúlt immár. Történjék bármi, lépjen maga bármi más új kötelékbe, álljon bármi változás közénk, én mindig úgy fogok föltekinteni magához, mindig úgy fogom szeretni magát, mint ahogy most, mint ahogy' azelőtt is mindig. Mindenkor vigaszom és támaszom lesz, mint ahogy mindenha volt. Míg csak meg nem halok, édes hugoskám, mindig úgy látom majd magát, hogy előttem áll — a magasba mutatva!

Kezét a kezembe tette, s úgy mondta, hogy büszke rám és arra, amit mondtam, noha nagyon is érdemén felül dicsértem. Aztán halkán tovább játszott, anélkül azonban, hogy a szemét levette volna rólam.

— Tudja-e, Ágnes, — szóltam, — hogy az, a mit ma este hallottam, csodálatos módon, úgy rémlik, mintha része volna annak az érzésnek, amellyel magát akkor néztem, amikor először láttuk egymást, — amellyel viharos diákveim idején maga mellett üldögéltem?

— Tudta, hogy anyátlan árva vagyok s barát-ságos érzéssel vonzódott hozzám, — válaszolt mosolyogva.

— Több volt az annál, Ágnes. Tudtam, mintha csak ismertem volna a történetét, hogy valami érthetetlen szelidség és légység környékezi, olyasvalami, ami bárki máson szomorúságnak tetszett volna, (az is volt, mint most már tudom), magán azonban nem annak látszott.

Halkan folytatta a zongorázást, s még mindig rám tekintett.

— Nem nevet rajtam, Ágnes, hogy ily ábrándokon csüggök?

— Nem!

— Vagy ha megvallom, hogy azt hiszem, éreztem én már akkor is, hogy a maga szeretete hű tudna maradni minden csüggettség ellenére is, hogy véget nem érne, csak az életével? Nem fog-e nevetni az ily álmon?

— Óh nem! Óh nem!

Pillanatra szomorú árny suhant át arcán, de mialatt megriadtam miatta, már el is tűnt, s ő tovább zongorázott és rám nézett megint az ő különös, nyugodt mosolyával.

Mikor az éj magányában visszafelé lovagoltam, s a szél úgy suhogott körülöttem, mint valami nyughatatlan emlék, csak erre gondoltam s attól féltem, hogy Ágnes nem boldog. Én nem voltam boldog; de eddigelé hűségesen lezártam a múltat, s midőn ő reá gondoltam, amint a magasba mutat, úgy gondoltam rá, mintha oda mutatna fölém arra a mennyországra, ahol a titka-fejthetetlen jövőben földiek előtt ismeretlen szerelemmel talán mégis szabad lesz szeretnem őt, s ahol elmondhatom majd neki, hogy vívódott a lelkem, mikor ideleln szerettem őt.

XLI.

Egy időre — legalább is addig, amíg a könyvemem be nem fejezem, ami több hónapi munkát jelentett, — Doverban szálltam meg, a néném házában; ott, annál az ablaknál ülve, a honnan a tenger fölött csillogó holdat nézegettem egykor, midőn először fogadott be ez a ház, ott dolgoztam munkámon esőndesen.

Szándékomhoz híven, hogy költői munkáimat csak akkor említem, ha véletlenül egybekapcsolódnak történetem kifejlődésével: művészetem törekvéseire, szorongásaira és diadalaira nem terjeszkedem ki. Hogy hűségesen hivatásomnak szenteltem magam, a legszilárdabb komolysággal, s hogy lelkem minden erejét ráfordítottam, ezt volt már alkalmam említeni. Ha a könyveknek, amiket megírtam, van valamelyes értékük, minden egyébről majd beszámolnak ők. Más-különbben nyomorúságos volt a cél, amely írnom ösztökélt, s akkor minden egyéb senkit sem érdekelhet.

Közeledett karácsony ünnepe, s én már két hónapnál hosszabb ideje voltam otthon. Ágnessal gyakran találkoztam. A nyilvánosság hangja bármily zengőn lelkesített, és bármily lángoló indulatokra, bármily kitarásra tüzelt is, Ágnes leghalkabb dicsérő szavát is jobban meghallottam, mint bármi mást.

Hetenkint legalább egyszer, olykor többször is, átlovagoltam hozzájuk, s ott töltöttem az estét. Éjszakára rendszerint visszalovagoltam; mert az a régi boldogtalan érzés mindig ott lapangott körülöttem, — legnyomasztóbban olyankor, mikor búcsúztam Ágnestól, — s jobban esett fönn maradnom, odakünn a szabadban, mint fárasztó virrasztásban vagy nyomorult álmodozásban a mult emlékei közt bolyonganom. Sok borús, szomorú éjszakám nagyrésze telt el ily lovaglásokban, miközben feltámadtak bennem újra mindazok a gondolatok, amelyek hosszas távollétem alatt foglalkoztattak.

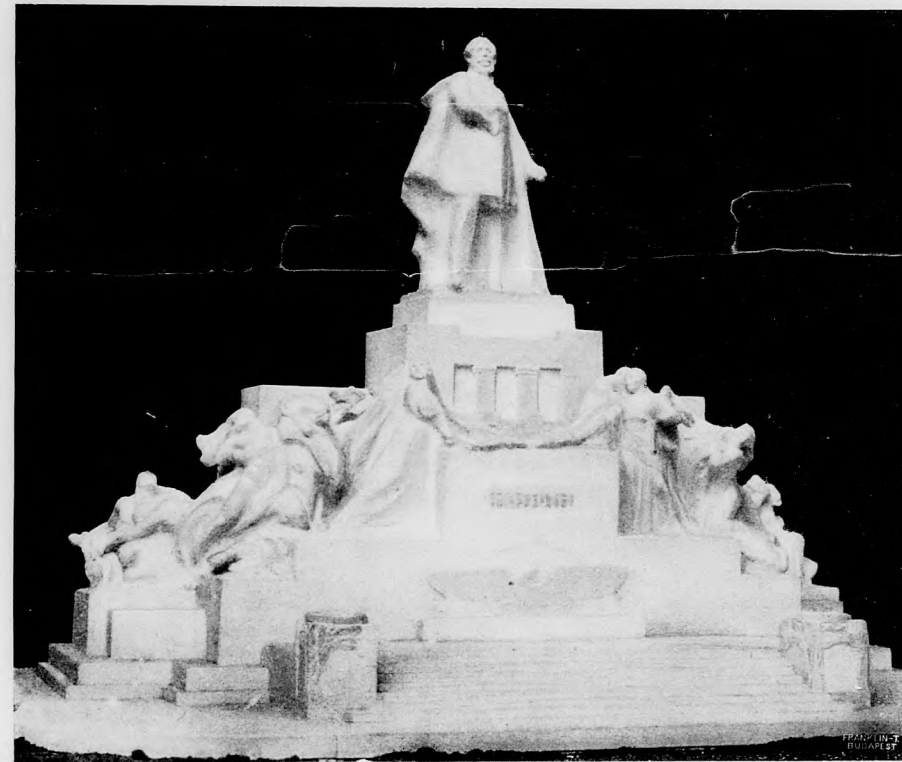
Azaz sokkal közelebb érném az igazat, ha azt mondanám, hogy e gondolatok visszhangját lestem inkább. Távolból zengtek azok felém. Számítottam őket körömből s belenyugodtam elkerülhetetlen végzetembe. Valahányszor Ágnesnek fölolvastam, amit írtam volt; ha láttam figyelmes arcát, és mosolygásra, vagy könnyezésre indítottam; ha hallgattam, kedves hangja hogy' beszél annak a képzel világnak árnyékszerű eseményeiről, amelyben éltem: megszállt a gondolat, ime, mily sors juthatott volna osztályrészemül, — de ezt csak olyanformán gondoltam, mint ahogy Dórával történt egybekelésem után azt, hogy voltaképpen milyenek is kívánám a feleségemet.

Kötelességem Ágnes iránt, aki oly szeretettel szeretett, amelyet én, ha nyugtalanokodom, nagyon önzőn és együgyűen megzavartam volna, úgy hogy soha többé helyre nem állíthatom; az a szent meggyőződés, hogy énnekem, aki magam

voltam sorsomnak a kovácsa, és el is nyertem azt, amiért szívemet oly féktelen vággyal kocakára vettem, nincs jogom zúgolódni s csak tűrnöm kell: mindez magában foglalta, amit csak éreztem, s amit csak megtanultam. De hát szerettem őt; s most már az is vigaszomná vált, hogy határozatlanul láttam már derengeni azt a távoli napot, amikor majd nem érhet vád, ha megvallom neki; amikor tülleszünk majd mindezen; amikor majd elmondhatom: — Ágnes, így voltam, amikor hazatértem; most öreg vagyok

egymással, mintha mindent a legőszintébben megbeszéltük volna egymással. De soha egy szót sem ejtettünk erre vonatkozólag. Szentül hittem, hogy akkor este leolvasta homlokomról gondolataimat, vagy legalább is egy részét a gondolataimnak, és hogy teljesen megértette, hogy mért nem fejeztem ki erthetőbb módon azokat.

Mikor ez a karácsony elkövetkezett s Ágnes újabb semmiféle bizalmasabb szóval nem közlekedett hozzám, súlyosan kezdett nyomni a két-

MARGÓ, POPPER ÉS HICKISCH KOSSUTH-SZOBOR PÁLYAMŰVE.

már és azóta sohasem gyúlt ki szívemben új szerelem!

Egyetlen egyszer sem vettem észre Ágnesen, hogy megváltozott volna. A mim volt mindenha, az volt ő még mindig nekem, teljesen változatlanul.

Visszaérkezésem estéje óta, e pontra vonatkozólag a néném közt és köztem volt valami, a mit nem annyira tartózkodásnak, vagy a kérdés kerülésének, mint inkább hallgatag megállapodásnak mondhatnék, oly értelemben, hogy mindketten el szoktunk gondolkozni a dolgon, de nem foglaltuk szavakba gondolatainkat. Mikor régi szokásunk szerint esténként a tűz mellett üldögéltünk, gyakran voltunk így; s oly természetesnek éreztük ezt, olyannyira tisztában voltunk

ség, amely már többször ránehezedett volt a lelkemre, — vajon nem az teszi-e Ágnes tartózkodóvá, hogy beelátott talán a szívembe, s attól fél, hátha fájdalmat okozna nekem. Ha ez volna az ok, akkor az én áldozatom eredménytelen maradt; akkor legelembb kötelességemet nem teljesítettem vele szemben, és folyton-folyvást nyomorúságosan azt cselekszem, amitől visszariadtam. Elhatároztam, hogy minden kétségnek véget vetek, — s ha csakugyan efféle korlát van közöttünk, elszánt kézzel egyszerre áttöröm.

Aznap, — ó, mily tartós okom van emlékez-nem e napra! — szigorú, hideg téli nap volt. A hó, mely pár órája esett, nem valami magasán, de szilárdá fagyva borította a földet. Odakünn

ablakom előtt a tengeren zord északi szél dühöngött. Arra gondoltam, hogy végigsöpörhet a schweizi hegyek hósvatagain, amelyekre utána nem léphet emberi láb, s azon tűnődtem, vajon hol nagyobb a magánosság, ama elhagyatott vidékeken-é, vagy a pusztá tengeren?

— Kinyargalsz ma, Trot? — kérdezte nagy-nénem, bedugva fejét az ajtón.

— Kinyargalok, — mondtam, — ellátogatok Canterburybe. Ma lovaglásra pompás az idő.

— Remélem, paripád is úgy vélekedik majd, — szölt a néném; — most azonban bűnnek ereszti fejét odakünn az ajtó előtt, mintha az járna az eszében, hogy jobb volna az istállóban állania.

A néném, megjegyzendő, megengedte, hogy a lovam ráléphessen a tilos területre; de a szamarakkal szemben semmivel sem lett engedékenyebb.

— Majd jókedve lesz rögtön! — mondtam én.

— A nyargalás urának mindenesetre javára fog válni, — szölt a néném, az asztalon heverő papirlapokra tekintve. — Ah, fiam, nagyon sokat ülsz a munkád mellett! Mikor könyveket szoktam még olvasni, sohase gondoltam volna, hogy ilyen munkába kerül a megírásuk.

— Olykor elég munkát ad az elolvasásuk is, — feleltem. — Ami az írást illeti, annak megvan, néni, a maga gyönyörűsége is.

— Ah! Értem! — szölt a néném. — Hírnév, tetszeni vágyás, rokonszenv, mi egymás, gondolom. No, eredj csak vele!

— Tud-e valami újabbat, — kérdeztem, elszántan eléje állva, miközben megveregette a vállamat és székembe ült, — Ágnesnek arról a komolyabb vonzalmáról?

Egy ideig föl nézett rám, mielőtt így felelt:

— Azt hiszem, Trot, tudok valamit.

— Ami megerősíti sejtelmét? — tudakozódtam.

— Azt hiszem, Trot, hogy megerősíti. Oly erősen a szemem közé nézett, miközben mintha kételkedés, szájalom, vagy tétovázás tükröződött volna szerető arcán, hogy még jobban igyekeztem derűs arcot ölteni előtte.

— Sőt mi több, Trot, — szölt a néném.

— Nos?

— Azt hiszem, Ágnes nem sokára férjhez is megy.

— Isten áldja meg! — kiáltottam örömteljesen.

— Isten áldja meg! — szölt a néném, — és áldja meg az Isten az urát is!

Ismételtem az áldást, azután elbűcsűztam a nénémétől, könnyedén lesiettem a lépcsőn, lóra ugrottam és elnyargaltam. Most már még nagyobb okom volt megtennem azt, amire elszántam volt magam.

Mennyire emlékszem ma is e téli lovaglásra! Az éles jégzilánkokra, amiket a szél elsodort a fűtorzsákról, s arcomba csapott; lovam patkójának kemény csattogására, amely mintha nótát

vert volna ki az úton; a keményen végig barázdált talajra; a hófúvásra, amely a mészbánya szakadékában ide-oda kavargott, mikor a szél elsuhant fölötte; a gőzölgő ökrösszekérre, amely régi szénével rakottan megállt pihenni a domb tetején és oly dallamosan kongatta kolompjait; a síkság fehérlő halmaira és lejtőire, amelyek oly élesen elváltak a sötét égtől, mintha valami óriási palatáblára rajzolódtak volna!

Ágnes egyedül találtam. A kis lányok már hazamentek s ő egyedül ült a kandalló mellett és olvasott. Amint megpillantott, félretette a könyvet, s miután úgy mint rendesen, üdvözölt, elővette kézimunka-kosárkáját s az ódon ablakok egyikéhez ült. Én mellé ültem az ablakfülkébe s elbeszélgettünk készülő művemről, hogy mikorra fogom befejezni s legutóbbi látogatásom óta mennyire haladtam vele. Ágnes nagyon jókedvű volt s nevetve azt jósolta, hogy nemsokára sokkal híresebb leszek, semhogy szabad lenne majd ily dolgokról beszélni velem.

— Lásna, fölhasznalom hát ezt a mostani időt, — szölt Ágnes, — és beszélgetek magával, amíg szabad.

Amint ekkor munkájába merült, szép arcára tekintettem; fölvetette szelid, tisztafényű szemét és látta, hogy ránézek.

— Oly töprengő ma, Trotwood!

— Ágnes, megmondjam-e, mért? Azért jöttem, hogy megmondjam.

Félretette kézimunkáját, mint szokta, valahányszor komolyabban kezdünk beszélni valamiről, és teljes figyelemmel felém fordult.

— Kedves Ágnes, nem kételkedik hűségemben?

— Nem! — felelt, esodálczó pillantást vetve rám.

— Nem kételkedik-e abban, hogy az vagyok-e még, a mije mindenha voltam magának?

— Nem, — felelt, úgy, mint az előbb.

— Emlékszik-e még, hogy mindjárt visszaérkezésem után igyekeztem elmondani, mekkora hálával tartozom magának, édes Ágnes, és milyen meleg őszinteséggel ragaszkodom magához?

— Emlékszem, — szölt szeliden, — nagyon jól emlékszem.

— Magának titka van, — szöltam. — Ossza meg velem, Ágnes.

Lesütötte a szemét és remegett. (Vége köv.)

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Az országos ifjúsági tornaverseny.

A május 27-én és 28-án megtartandó országos ifjúsági tornaverseny rendező bizottsága már minden intézkedést megtett a vidékről érkező tanulók elszállítására. Az ifjakat a pályaudvaron a rendező bizottság tagjai vagy kiküldöttjei fogadják s ezek vezetése mellett indulnak az ifjú tornászok szállásukra. A vidéki tanulók a budapesti iskolák tan-

termeiben kapnak szállást, miért is a fővárosi iskolákban a tanítás már pénteken, 26-án szünetel. A főpróba idejét még nem állapították meg, de valószínűleg 27-én reggel 9 órakor tartják meg. A budapesti színházak az országos tornaverseny alkalmából ifjúsági előadásokat tartanak.

Képkiallítás. A m. kir. VIII. ker. gyakorló főgimnázium önképzőköre sikerült képkiallítást rendezett, melyben az intézet összes növendékei részt vettek. A kiállítás május 13-án nyílt meg. A gimnázium kis művészei több mint 200 képet állítottak ki. Olajfestményekkel próbálkozott meg Lederer Bernát VII. o. t. Tájéképek között a «Kilátás a tengerpartra» és a «Rácvárosi részlet» című művek a legsikerültebbek. Dícséretet érdemel még Pécsy Imre és Bató József VII. o. tanulók nagy buzgalma, szorgalma. Az V-ik osztályból Palotai Ferenc víz festményei igen sikerült munkák. Hellebront Antal tollrajzai is szépek.

Hangverseny. A budapesti VIII. ker. áll. főgimnázium zene- és énekköre május 13-án, délután 5 órakor hangversenyt rendezett az intézet tornatermében. A tiszta jövedelmet a zenekari alap javára fordították. A műsor igen élvezetes volt, ami főleg Kacsóh Pongrácz dr. tanár úrnak köszönhető, aki a 150 tagú zene- és énekkörnek tanárelnöke és tanítója. Először Offenbach «Barcarollá»-ját adta elő a vegyeskar zenekisérettel, majd Weber «Rondeau Brillante»-jét mutatta be Reschöfszky Sándor VII. o. t. A harmadik szám Kacsóh tanár úr «Magyar szerenád»-ja volt. Sauret «Cavatina» s Hubay «A fonóban» c. zenedarabjait adta elő hegedűn zongorakísérettel Rákos Arnold VIII. o. t., melyet szintén megisméltettek. Végül Rácz «Idill a Száva partján» c. darabját adta elő a vegyeskar zenekisérettel. A hangverseny végén Kacsóh tanár úrnak babérokoszorút nyújtott át Steiner Ervin VIII. o. t. annak emlékére, hogy öt éve tanára az intézetnek és vezetője a zene- és énekkörnek.

Önképzőkori tudósítások. A kolozsvári m. kir. áll. tanítóképző-intézet «Rákóczi-önképzőkör»-e május hó 14-én évzáró-ünnepet rendezett a következő műsorról: Diadal-ének. Férfikarra alkalmazta Nagy Géza, énekelte az ifjúsági énekkar. Beszéd, mondta Benkő Árpád IV. éves növendék, önképzőkori titkár. «Romeo és Julia» operából. Bellini V.-től. Zongorán játszották Szilágyi Gyula és Mészáros Béla IV. éves növendékek. A holló. Írta Poe Edgar, fordította Szász Károly. Szavaltta Gyárfás Gyula IV. éves növendék. Ajánlás, Nagy Gézától. Énekelte Hudolin Ferenc IV. éves növendék. Tárogató-hangok. (Melodráma.) Fedor Gézától. Zenekarra alkalmazta Bányai János IV. éves növendék. Szavaltta Török Pál IV. éves növ., kísérte a zenekar. Szülőföldem. Férfikarra alkalmazta Nagy Géza. Énekelte az ifjúsági énekkar. Desperát úr. Írta Gabányi. Előadta Ürmösi Jenő IV. éves növ. — A budapesti VIII. ker. áll. főgimnázium önképzőköre május 12-én versenyszaválást rendezett. Részt vehettek az V—VI. osztályok tanulói komoly, a VII—VIII. osztályok tanulói komoly és víg szavallattal. Az V—VI. osztályok szavallatai közt Hortobágyi Tibor VI. a) o. t.-nak Sas Ede: «Prometheus» és Korányi Emil VI. b) o. t.-nak Reviczky Gyula: «Pán halála» c. költemények elszavallásáért adtak díjat. A VII—VIII. osztályok komoly szavallatánál a választmány két díjat adott ki: Izsó László VIII. b) o. t.-nak és Strausz Odón VII. a) o. t.-nak. Első díjat nyert víg szavallattal Zeisler Béla VIII. b) o. t. és Strausz Odón.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

600 új matematikai példa. Várhelyi Ferenc, a jeles matematikus bizonyára sok tanulónak nagy örömet szerez ezzel a minden ízében érdekes és teljesen eredeti példatárával. Ez a könyv, mely Várhelyi 25 évi tanárkodásának ideje alatt készült, a legtöbb esetben egyenest tanulók számára, az érdeklődőknek olyan példatárral szolgál, melynek jó része nem a megszokott szűk keretben mozog, hanem tább tere vezet ki az ifjakat, a gondolkodás, a helyesen való gondolkodás terére. S ebben az útjukban derék kísérőjük Várhelyi. A logika éles fegyverével mutat rá a helyes útra, melyet a példák megfigyélésénél követnünk kell. Feladatai az algebra, geometria, avagy vegyest az algebra, geometria és természettan köréből valók. Ez a változatosság nagyban emeli az amúgy is elsőrangú gyűjtemény értékét és bizonyára fokozza a velők foglalkozók munkakedvét.

Várhelyi könyve bizonyára kellemes és komoly szórakoztatója lesz a magyar ifjúságnak. A jeles könyv a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg s kapható minden könyvkereskedésben. Ára füzve 5 korona. Melegen ajánljuk olvasóinknak.

Népszerű Főiskola Könyvtára. Dr. Földes Béla, dr. Lőczy Lajos és dr. Alexander Bernát egyetemi tanárok szerkesztésében nagyérdéki gyűjtemény kiadását határozta el a Franklin-Társulat. A «Budapesti Népszerű Főiskola» (University Extension) előadásait közli a kiadó intézet, részben hővebb feldolgozásban, könyvalakban, Népszerű Főiskola Könyvtára címmel. A gyűjteménynek most jelent meg első két kötete, két önálló, tudományos értékű munka. Az első kötet címe: A nemzetiség történetbőleleti szempontból. Szerzője Marczali Henrik. Széles látókörrrel, történetbőleleti alapon fejti ki a szerző a nemzetiség napjainkban rendkívül aktuális fogalmának a tartalmát. Könyvének vezérfonala a következő: A nemzetiségek eredete; a nemzetiség és a világbirodalmak; a nemzetiség és a világvallások; a nemzetiségek és a világműveltség; a nemzetiségek és a szocializmus; a magyar nemzetiség fejlődése. A második kötet szerzője dr. Salgó Jakab, a lipótmezei állami elmegyógyintézet főorvosa. A munka címe: A szellemi élet hygienája. A tudós szerző a szellemi munka tényezőiből indúl ki s tapasztalati úton ismertette az összes megfelelő tudományos kísérleteket, népszerű modorban, de mélyreható alaposággal foglalkozik a szellemi munkát megakasztó tényezőkkel: a kifáradással és a kimerüléssel; részletesen jellemzi a megfelelő tüneteket s végül fejtegeti azt a kérdést, mi a teendő a szellemi túlterhelés ellen. Az izléseken kiállított könyvtár egy-egy kötetének ára tartósban 2 korona.

A Magyar Könyvtár. Radó Antal szerkesztésében immár nyolcadik folyamát élő kitűnő füzetes vállalat, most megjelent áprilisi sorozatában folytatja Mikszáth Kálmán munkáinak népszerű kiadását. Ezúttal a nagy elbeszélő egyik legjobb ízü novellája van soron: «A demokraták», melyben páratlan művészettel festi azt a régi igazságot, hogy nálunk mindenki demokrata — fölfelé. A magyar novellistához egy angol csatlakozik, az annyira népszerű lett Conan Doyle, akinek híres detektiv-történeteiből immár a VI. sorozatot bocsátja közzé a Magyar Könyvtár. «A beryll-ékszer története» és «A falusi lakóház» méltó módon sorakoznak Sherlock Holmes többi szeniális leleményéhez. — A sorozat negyedik füzeté tudományos szórakozást nyújt, még pedig a

matematika kedvelőinek. König Dénes folytatja benne «Mathematikai multságok» címmel azt a nagyérdékű munkáját, mely a számok világának csodás titkaiból mondja el és fejt meg a legérdekesebb jelenségeket. A Magyar Könyvtár eddig megjelent 420 számából teljes jegyzéket bárkinek ingyen küld a kiadóhivatal (Wodianer F. és Fiai r. t., Andrassy-út 21. sz.), valamint bármely könyvkereskedés. Egy-egy szám ára 30 fillér.

A Gyorsírási Olcsó Könyvtár-nak most jelent meg három új füzet. A 2-ik füzetnek «Szépirodalmi olvasmányok levelező-gyorsírási áttételben» a címe. A füzet Szóke Sándor kezeírása. Fabró Henrik dr.-tól való a 3-ik füzet: «Kalandozás a rövidítés határain». A 4-ik szám Rahm M. és Daenicker J. K.: «A megtért professzor» c. két felvonásos vígjátékát tartalmazza. Egy-egy füzet ára 20 fillér.

FEJTÖRŐ.

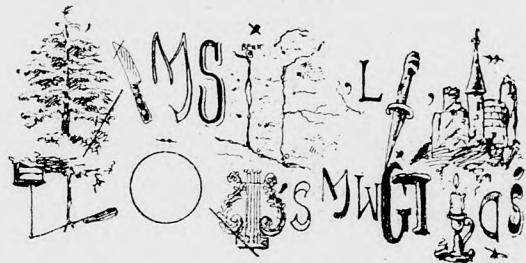
Történelmi kérdés:

Mikor vették a franciák Guadelupe szigetet birtokukba? (György Pál.)

Számítási kérdés:

Melyik az a szám, melynek 6-szorosa és 6-od része együttvéve 222-t ad eredményül?

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1905 május 28.

6. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Történelmi kérdés: Belizár és Narses. — Földrajzi kérdés: Morée-Galante. — Képrejtvény: Üres fazék legjobban kong.

Helyesen fejtették meg: Ifj. Várady B. Miklós, Milutinovits Corinna, Schletter Ödön, ifj. Issekutz Aurél, Weisz Géza, Teplánszky Ernő, Kalisch fivérek, Kalenda Loránd, Licskó Andor, Tauber Ervin, Messer Lajos, A. Csorba Tivadar, Husz Béla, a debreceni orsz. tanító-árvaotthon nagy fiúk, Simkó Aladár, Feleky József, Ferderber Artur, Horváth László, Havas Péter, Spitzer Sándor, Kempfner Gyula, Nagy Bertalan, Bazilly Mihály, Recht Károly, György Pál, Schweitzer Oszkár, Báthory Gábor, Nagy István, Fittler Imre, Lengyel János, Mattanovich Csaba.

A kitűzött könyvjutalmat (Gaal Mózes: Virág Palkó) Horváth László főgimn. III. o. t., szent-lőrinci előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Egy apa. Mindenekelőtt örömmel tölti el szívünket az a tudat, hogy lapunkat egy apa figyelemmel kíséri. Vajha minél több alkalmunk volna erről meggyőződni. 1. Annak a cikknek az írója általánosságban beszélt,

midőn a közönyösséget szóvá tette. És általánosságban igaza van, hogy az utóbbi időben ezen a téren is van némi haladás, ez mindenesetre örvendetes. Hogy ifjaink figyelmét erre reá irányítsuk, ez meg kötelességünk. 2. Marryat kapitánynak azt a regényét ismerjük s valószínűleg sorát is fogjuk keríteni, bár a Verne-regények szintén nagyobbára ebből a tárgykörből merítik meséiket. 3. A hirdetés tisztán a kiadóhivatal dolga. Igaza van, kevés a köze a mi olvasóközönségünknek a szóban forgó hirdetéshez s intézkedünk, hogy a jövőben e fajta hirdetésnek a kiadóhivatal a «T. L.»-ban teret ne adjon. Egyelőre, míg a megrendelés szól, közzé kell tennünk. — B. D. (Budapest). 1. Gondolkozok csak, hátha mégis nyitjára jön a dolognak. 2. A barátjának van igaza. 3. Még nem készt el, csak járjon utána a dolognak. — Pietas. Az ünnepek műsora még nincsen megállapítva. — F. J. Fordúljon kérdéssel a «Kereskedelmi Közlöny» szerkesztőségéhez, mert azoknak a könyveknek ott van a kiadóhivatala. — N. J. (Nagykanizsa). A «Copperfield» 1904. október első hetében kezdődött, ha tehát az 1904—5. évfolyamra van szüksege, a félévi előfizetési díjat, 4 kor. 80 fill. küldje be a kiadóhivatalnak s akkor megkapja az előbbi félévfolyamot. — «ár...án.» Versikéjét nem tudtuk elolvasni, mert ilyen íráshoz nem szokott hozzá a szemünk. — H. L. (Szt.-Lőrinc). Rejtvényed nem közölhető. — K. L. (Nagyvárad). Közölhetetlen. — K. fivérek (Boldogasszony). Az egyik közölhető; a másik nem elég érdekes. — Ifj. Z. Gy. A rejtvénymegfejtés beküldésével elkéstél. — S. A. (Ersékújvár). Leveledet átadtuk a kiadóhivatalnak.

Ne vegyetek mást, mint

Nemzeti rajzeszközt.

Kapható minden papir- és könyvkereskedésben. 10954

SCHILLER ünnepélyek alkalmából

ajánljuk a nagy német költő magyar fordításban megjelent műveit:

Wallenstein trilogia

fordította Dóczy Lajos I. kötet Wallenstein tábora. A Piccolominiak, ára 5 kor., diszkötésben 8 kor. II. kötet Wallenstein halála, ára 4 kor., diszkötésben 7 korona.

Schiller költeményei

fordította Dóczy Lajos. — Diszkötésben 9 kor., diszkötésben 9 kor. A Remekírók képes könyvtára kiadásában, diszes kötésben 6 korona.

A „Magyar könyvtár“-ban

Tell Vilmos, ára 60 fill. A messinai menyasszony, ára 60 fill.

Az „Olcsó könyvtár“-ban

Stuart Maria Szomorujáték, ára 80 fill. Az Orleansi szűz, ára 80 fill. Wallenstein halála, ára 60 fill.

Kaphatók LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság, Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELRLŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... .. 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám
Egész évre... .. 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

REGULY ANTAL ÉLETE.

Az ifjúság számára írta Jancsó Benedek. 9

E tavasz Reguly is kiszólitotta magányából. Búcsút vett a jó öreg Jundunentől és átment Karjeliába, melyet Hell Miksa a magyarok őshazájának vélt. Itt aztán felkereste a *raulalampi* egyházkerület egyik falucskájában a híres finn népének, az öreg *Korhonen Páll*.

Az öreg énekes, ki már hallotta hírét a szép déli országból jött magyar ifjúnak, elérzékenyedve üdvözölte kunyhója küszöbén s később befonta az ő alakját is ama dalkoszorúba, melyben nemzete mesés hőseit, félisteneit s tündereit zengette, vagyis, mint *Gottlund* finn tudós magát egy Regulyról irt levelében kifejezi, megnyitotta előtte a finn népköltészet csarnokait és Runola termeiben egy helyecskét szentelt a magyar ifjú emlékének.

Karjeliából *Kunsamába* utazott, hol először tette lábát a lappok földére. Itt azonban még nem talált lappokra, mert azokat e vidékről már rég éjszakra tolt a finn-svéd kultúra. Innen átment az archangeli kormányzásban lakó orosz finnekhez. Ezek között azonban nem időzött sokáig, hanem a Kemi taván csónakon átkelve, Sodankilán, Kittilán át 1840 július 8-án Enontekiszbe érkezett, mely Torneotól éjszakra 400 versztnyre fekszik az éjszaki szélesség 69-ik foka alatt. Itt sem akart sokáig időzni, mert szándéka volt egész a Nord Capig (71-ik fok) utazni, de hazulról várt pénzbeli segedelmé nem érkezett meg s emiatt kénytelen volt e tervéről lemondva, Enontekiszben maradni.

Itt *Laestadius* svéd misszionárius házában talált lakást, de azért itt is volt alkalma gyakorlatból megismerkedni a lapp nyelvvel, mert

Laestadius egész családjával együtt igen jól beszélte a lapp nyelvet. Laestadius igen mivelte ember volt. Az ország florajáról (növényzetéről) híres könyvet irt, de mint hittérítő a lapp nyelvvel és népköltéssel is szakszerűen foglalkozott.

LAPP EMBER.

Kéziratban összeállította a lapp nyelv grammatikáját és szótárát, azonkívül rendelkezett egy tekintélyes lapp népköltési gyűjteménnyel is, sőt mint pap kötelességének tartotta, hogy megismerkedjék a lappok hitregéivel, babonáival s ősi vallási hagyományaival is. Laestadius házából mindig tehetett kirándulást a környék lappjai közé, akiket ismerni annyira vágyott.